

Akcijska istraživanja kvalitete života osoba s različitim duševnim poremećajima u Republici Hrvatskoj

Rezultati preliminarnog istraživanja

Aleksandar Halmi

Pravni fakultet u Zagrebu

Anita Laslavić

Pravni fakultet – Studijski centar socijalnog rada, Zagreb

Sažetak

Akcijska istraživanja bilježe sve brži razvoj, kako u svijetu tako i u našoj zemlji. Brojni suvremeni socijalni problemi i sve izraženija svijest o mogućnostima aktivnog odnošenja prema njima nameću potrebu aktivnog traganja za putevima i načinima otkrivanja i ovladavanja ovim područjima društvene stvarnosti koji značajno odstupaju od društvenih standarda i izazivaju pozornost i zainteresiranost društvene zajednice. S obzirom da su socijalni problemi pojave koje treba mijenjati, a da su akcijska istraživanja teoretsko–metodološki postupak za unošenje promjena u pojedina prostorno i vremenski određena područja društvene stvarnosti (porodice i društvene skupine u mikrosociološkim okvirima, odnosno lokalnim zajednicama), ovdje će biti prezentirana primjena akcijskih istraživanja kvalitete života osoba s različitim duševnim poremećajima u RH. Klasična epidemiološka istraživanja psihijatrijskog morbiditeta usmjerena su na utvrđivanje učestalosti obolijevanja od pojedinih bolesti, na otkrivanje novih uzroka, načine širenja, tijek i ishod. Međutim, suvremena epidemiološka istraživanja u području psihijatrije sve se više obraćaju socijalnim i ekološkim čimbenicima u etiopatogenezi duševnih poremećaja. U tom smislu prevladavaju istraživanja ekološke i socijalne strukture osoba oboljelih od različitih duševnih poremećaja kao i kvalitete njihovog života. Međutim, usprkos snažnom povećanju interesa za mjerenje kvalitete života osoba s različitim duševnim oboljenjima, takav tip evaluacijskih istraživanja vrlo se rijetko provodi zbog nepouzdanosti metrijskih karakteristika mjernih instrumenata. U ovome radu autori prezentiraju samovođeni instrument koji se naziva Upitnik kvalitete života (UKŽ). Instrument procjenjuje subjektivne percepcije kvalitete života u sedam životnih područja koja su obuhvaćena s 24 pitanja. Rezultati konfirmativne faktorske analize upućuju na sedmofaktorsku strukturu s dobrim indeksom pristajanja manifestnih varijabli latentnim dimenzijama. Faktorski bodovi također upućuju na značajne koeficijente korelacije između socijalnog funkcioniranja klijenata i određene razine zadovoljstva različitim uslužnim djelatnostima na nivou lokalnih zajednica RH.

Ključne riječi: akcijsko istraživanje, duševni poremećaji, kvaliteta života, životno zadovoljstvo, instrumenti procjene

1. UVOD

Početak osmog desetljeća prošlog stoljeća u svim društvenim znanostima – od sociologije, ekonomije, preko ekologije do epidemiologije – počela se dovoditi u pitanje nekoliko stoljeća stara paradigma napretka shvaćenog kao društveni rast i razvoj (Kirn, 1991). U području društvenih znanosti, odnosno na socijalnom planu, ta se promjena očitovala kroz narastanje »pokreta socijalnih indikatora« (*social indicators*

